

Hana Lipovská

ZLATÝ STANDARD

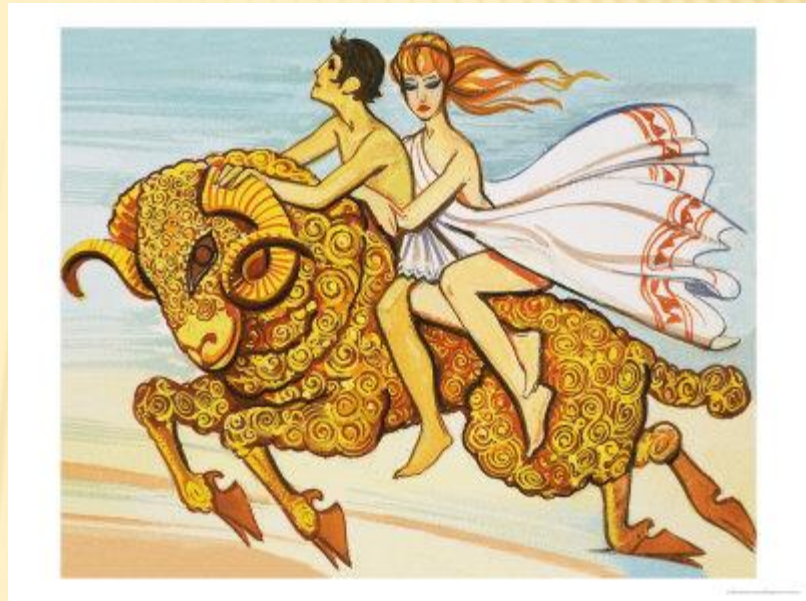

- 1. Historické okénko
- 2. Jak to fungovalo?
- 3. Dvourychlostní Evropa

1800 – 2014

Bonus: pohádka o řeckých bankrotech

*Překročíš-li řeku Halys,
zničíš velkou říši.*

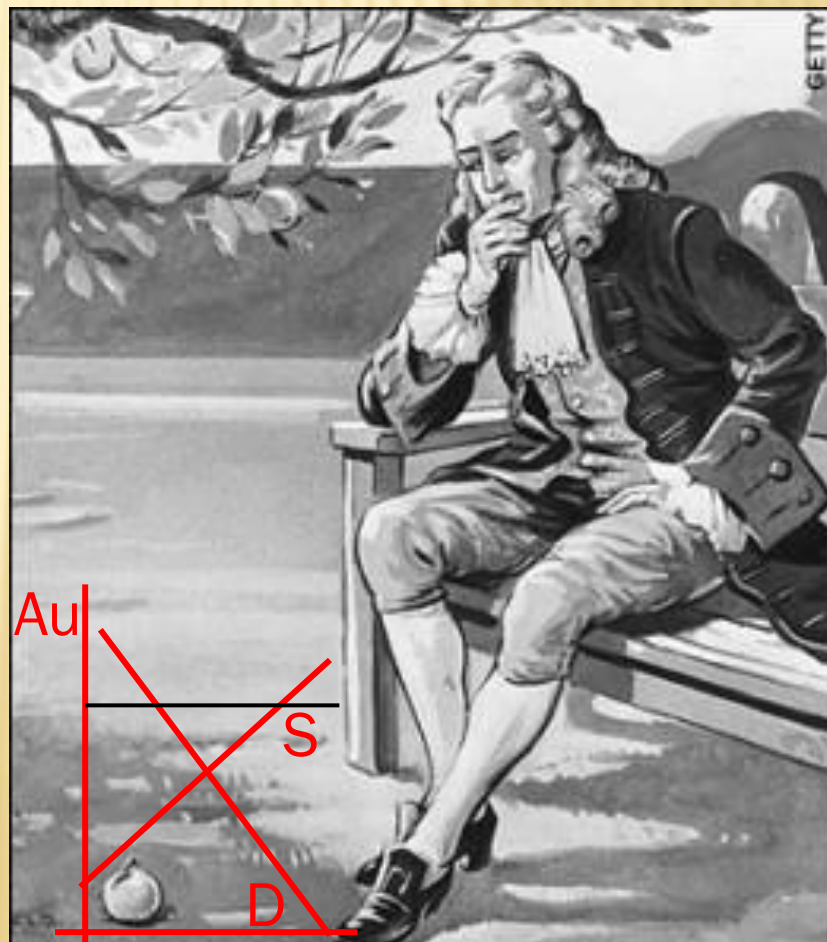
1. HISTORIE

Lydie, král Kroisos – 560 př. Kr.

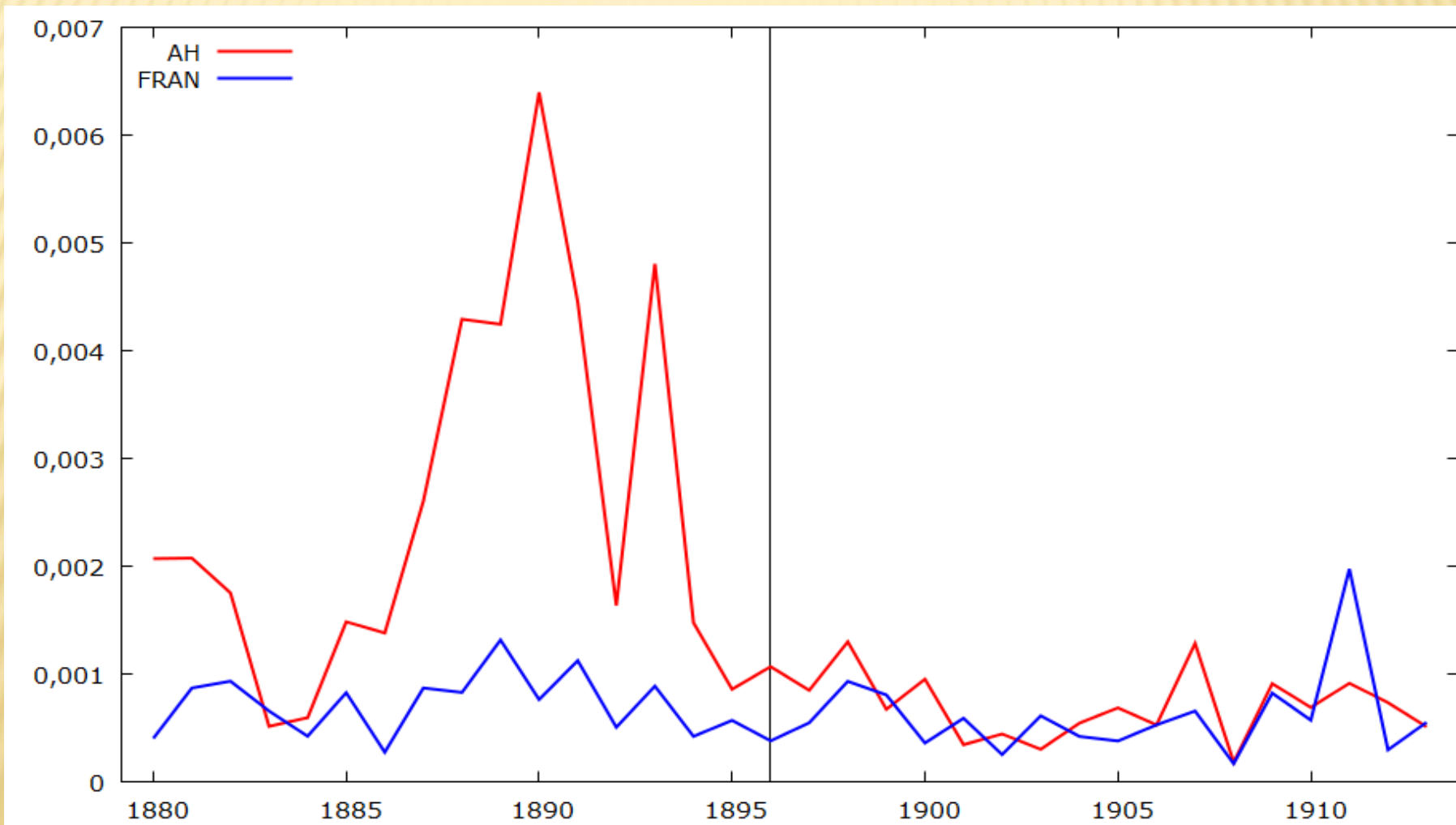

KOLÉBKKA ZLATÉHO STANDARDU

- ✘ 1377: UK monetární systém založen na AU a AG
- ✘ 1717 – 1914
  - + 1 oz = 3,17 ł
  - + 1 oz = 31,1 g
- ✘ 1816: Great Recoinage
- ✘ 1821 – 1914: AU

RAKOUSKO-UHERSKO (A ZEMĚ KORUNY ČESKÉ + SLOVENSKO 😊)

ZLATÝ VĚK

1815 - 1914

- ✘ Minimalizace kurzového rizika
- ✘ Neinflační měnová politika
  - + Omezení expanze
- ✘ Vyrovnávání nerovnováhy platební bilance

ZLATÝ VĚK ZLATÉHO VĚKU 1880 - 1914

VICTORIAN ERA

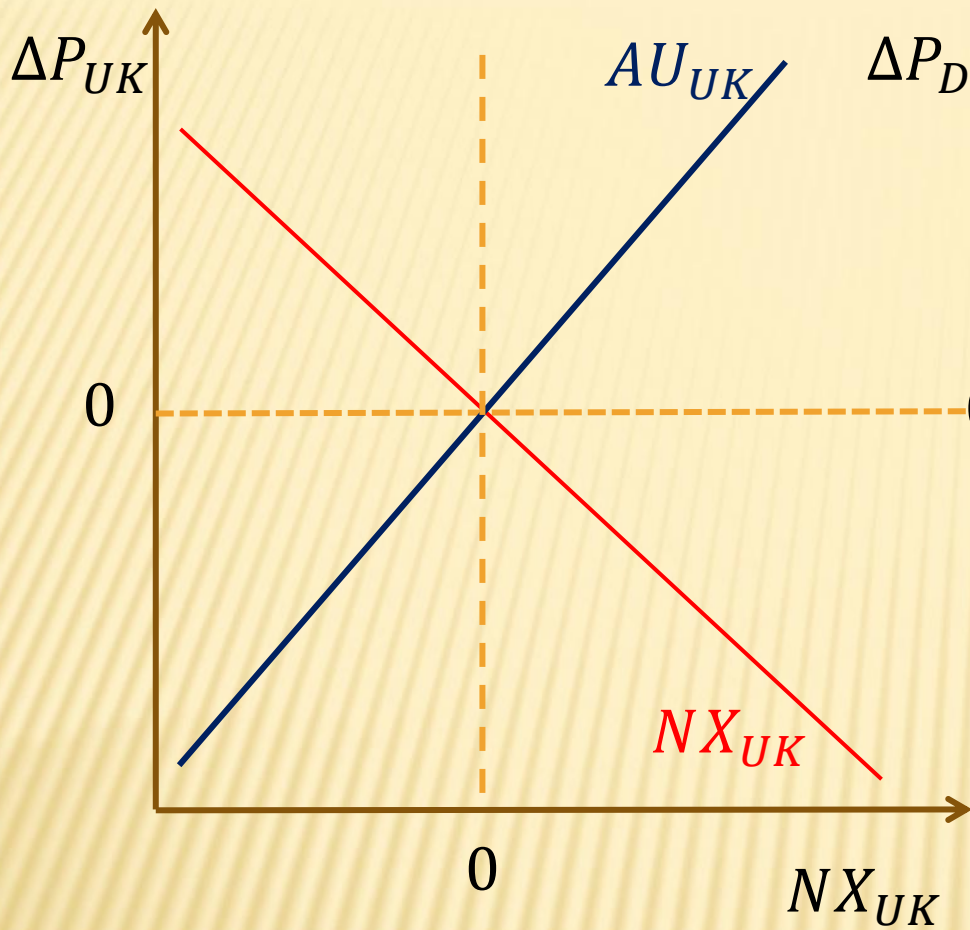
- ✘ Rychlý ekonomický růst
- ✘ Volné kapitálové toky
- ✘ Migrace pracovní síly
- ✘ Volný obchod
- ✘ Světový mír

- ✘ ➔ příčina nebo důsledek?

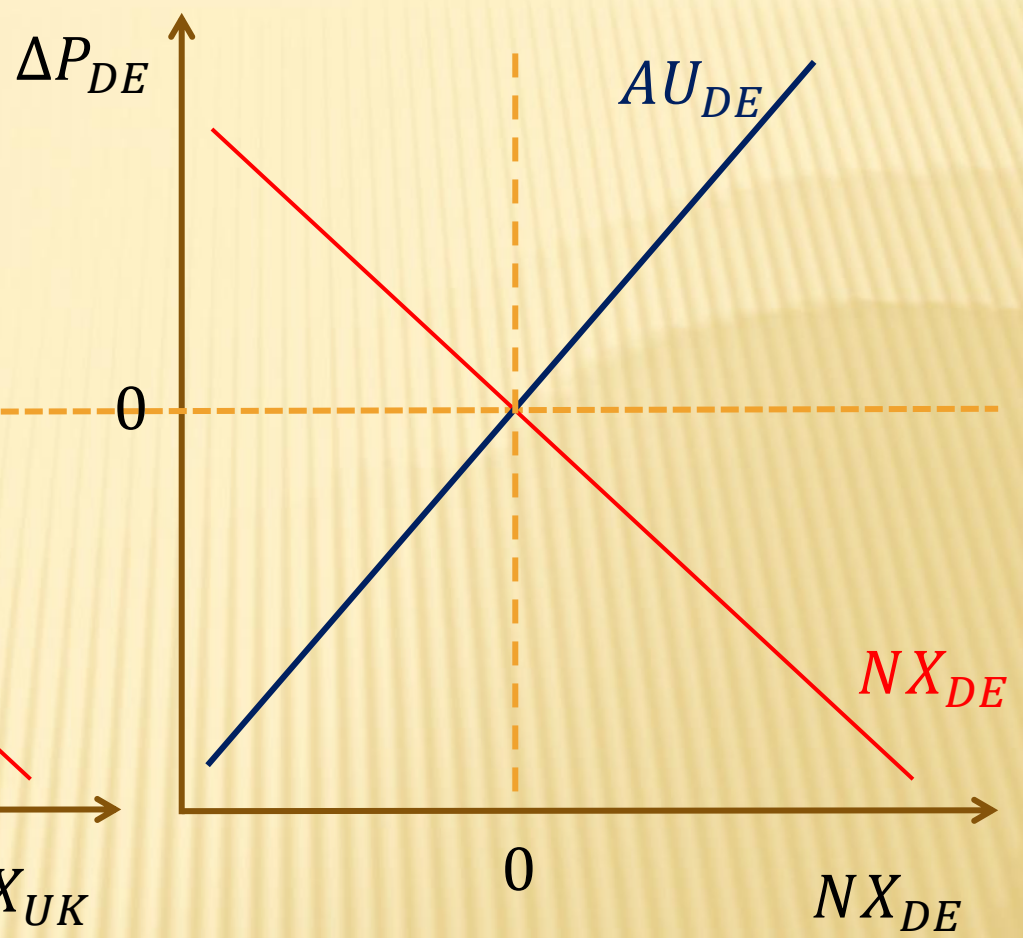
2. JAK TO FUNGOVALO?

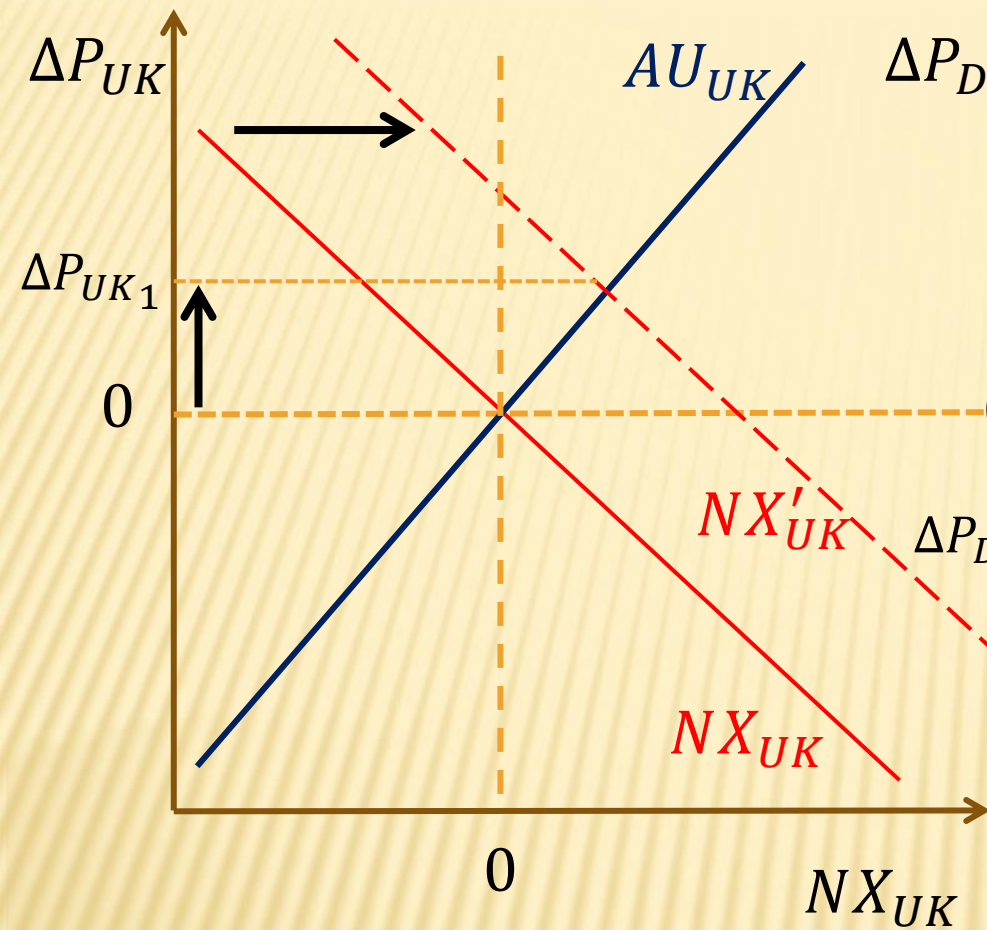
$$NX_{UK} = EX_{UK} - IM_{UK} = 0$$

$$\Delta P_{UK} = P_{UK} - P_{DE} = 0$$

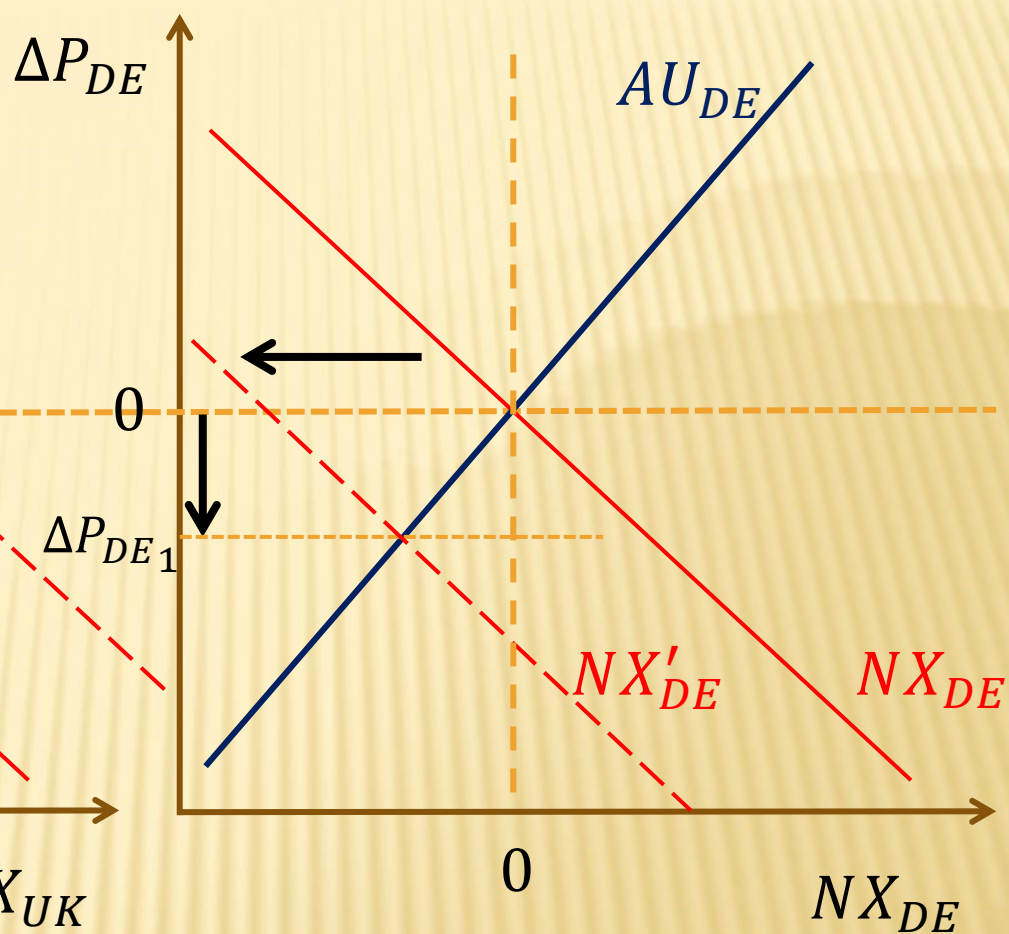
$$NX_{DE} = EX_{DE} - IM_{DE} = 0$$

$$\Delta P_{DE} = P_{DE} - P_{UK} = 0$$

$$NX_{UK} = EX_{UK} - IM_{UK} > 0$$

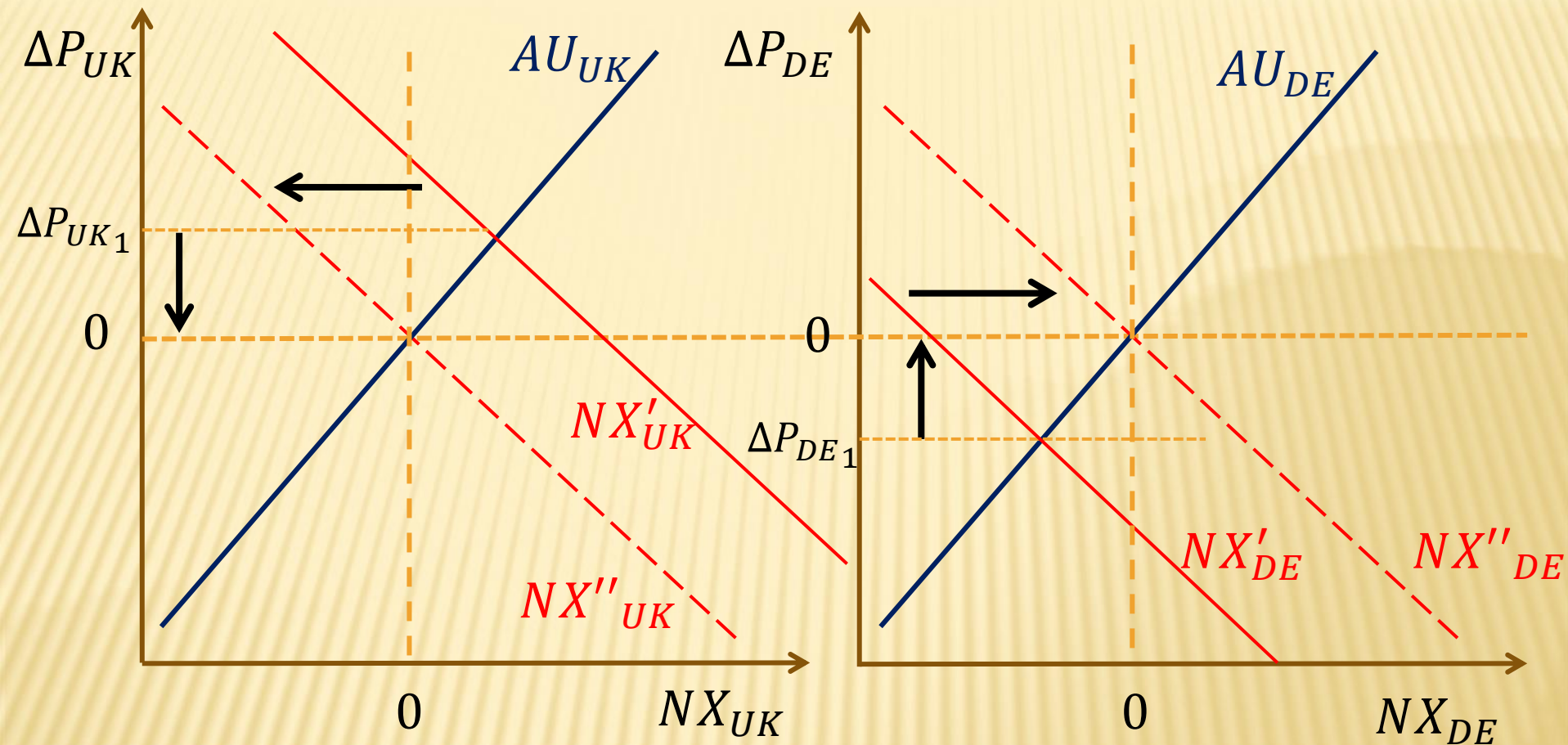
$$\Delta P_{UK} = P_{UK} - P_{DE} > 0$$

$$NX_{DE} = EX_{DE} - IM_{DE} < 0$$

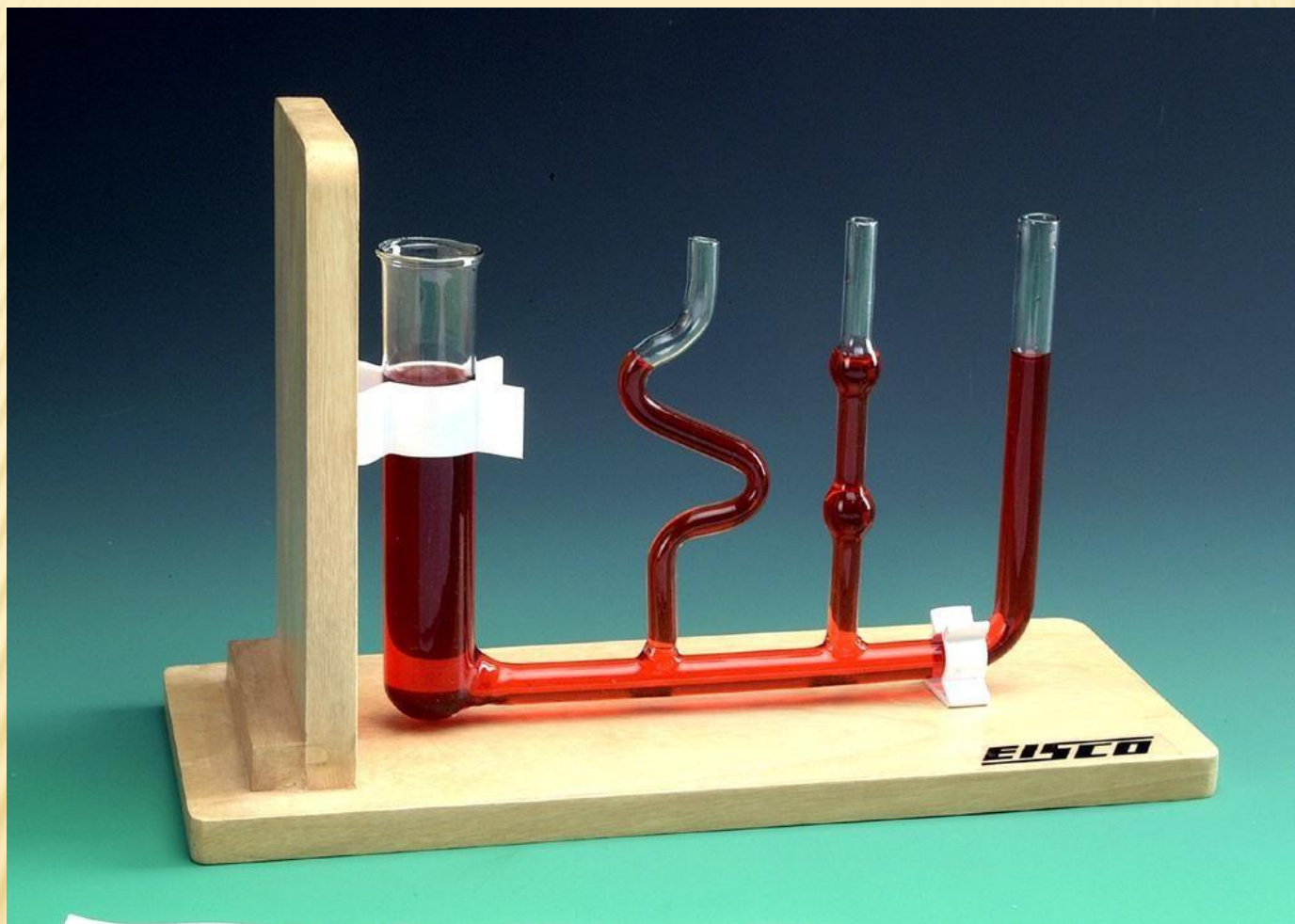
$$\Delta P_{DE} = P_{DE} - P_{UK} < 0$$

$\Delta P_{UK} > 0 \Rightarrow EX \downarrow \& IM \uparrow \Rightarrow NX \downarrow \Rightarrow \Delta P_{UK} \downarrow$

$\Delta P_{DE} < 0 \Rightarrow EX \uparrow \& IM \downarrow \Rightarrow NX \uparrow \Rightarrow \Delta P_{UK} \uparrow$

HUMŮV MECHANISMUS: [HTTP://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=ZYWBU7_D5XG](http://www.youtube.com/watch?v=ZYWBU7_D5XG)

fix +
konvertibilita

volný pohyb
AU a K

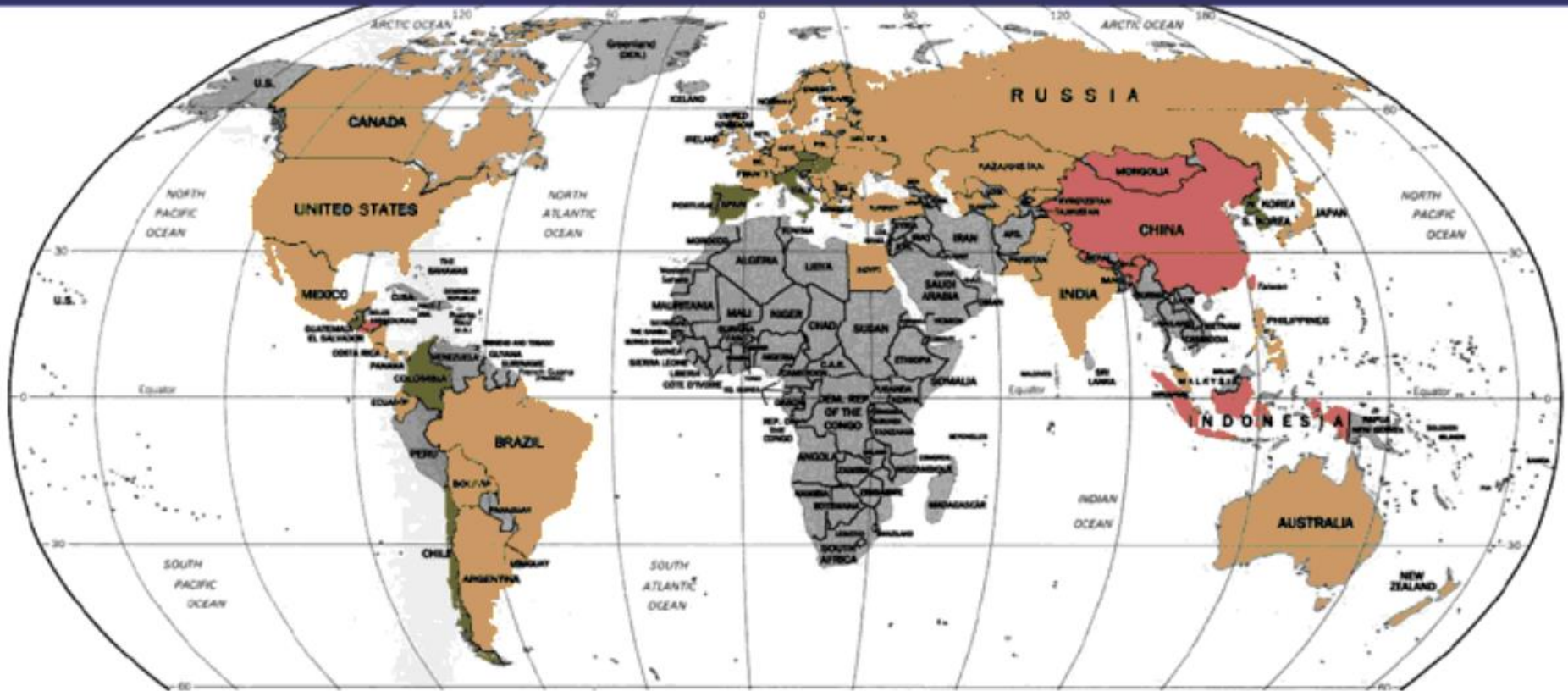
krytí
bankovek AU

narušení konvertibility
→ obnovení ASAP

Bagehot

světová cenová hladina
determinovaná D_W & S_W

The International Monetary System 1913

Gold Standard Countries   **Bimetallic countries**   **Countries on silver**   **Fiat countries**

http://isites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic434301.files/Gold_Standard_animation.gif

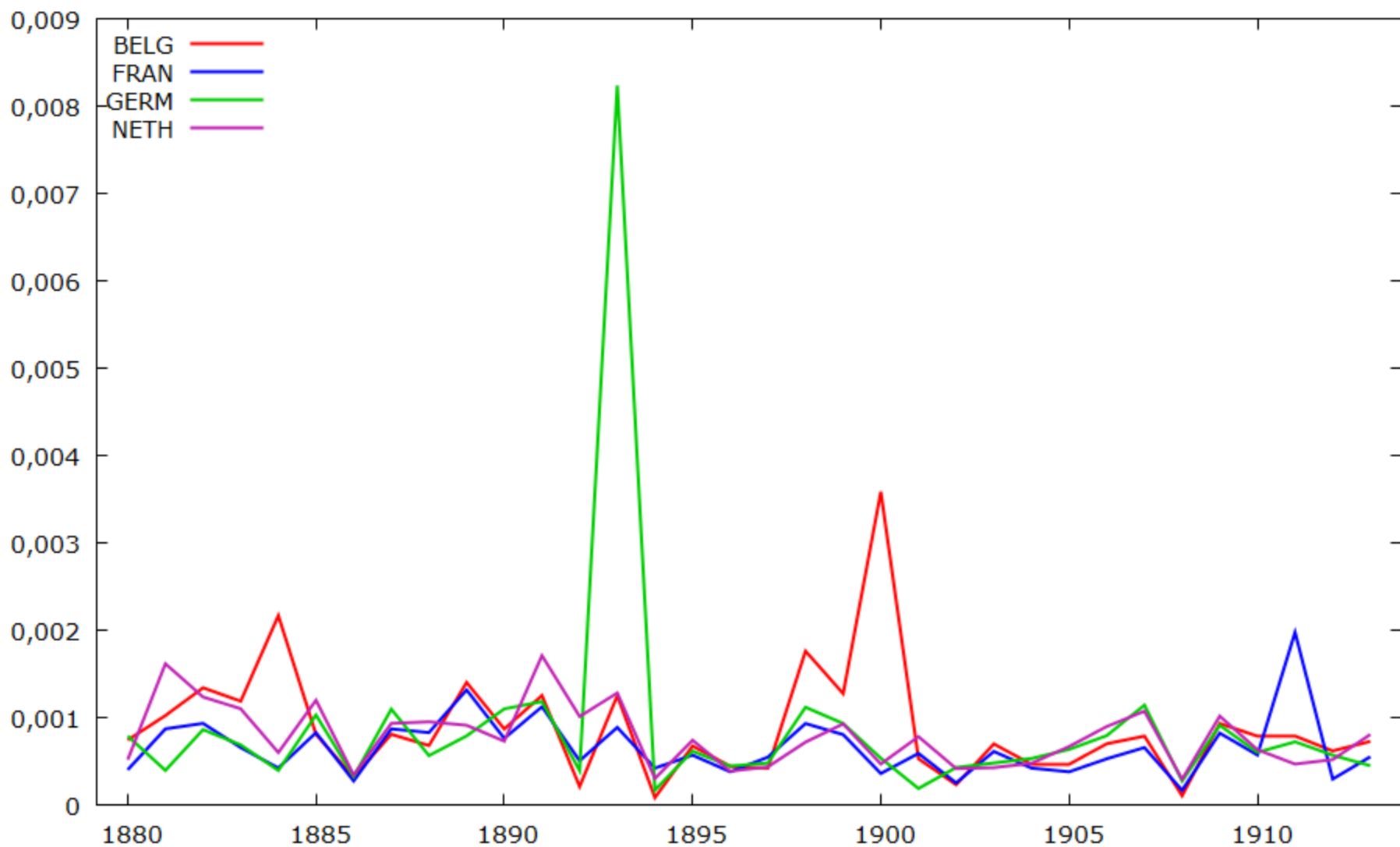

ČLENOVÉ ZLATÉHO STANDARDU

- ✘ Jádro: Francie, Německo, Británie, Belgie, Nizozemí

VÝVOJ SMĚNNÝCH KURZŮ JÁDRA (K UK)

ČLENOVÉ ZLATÉHO STANDARDU

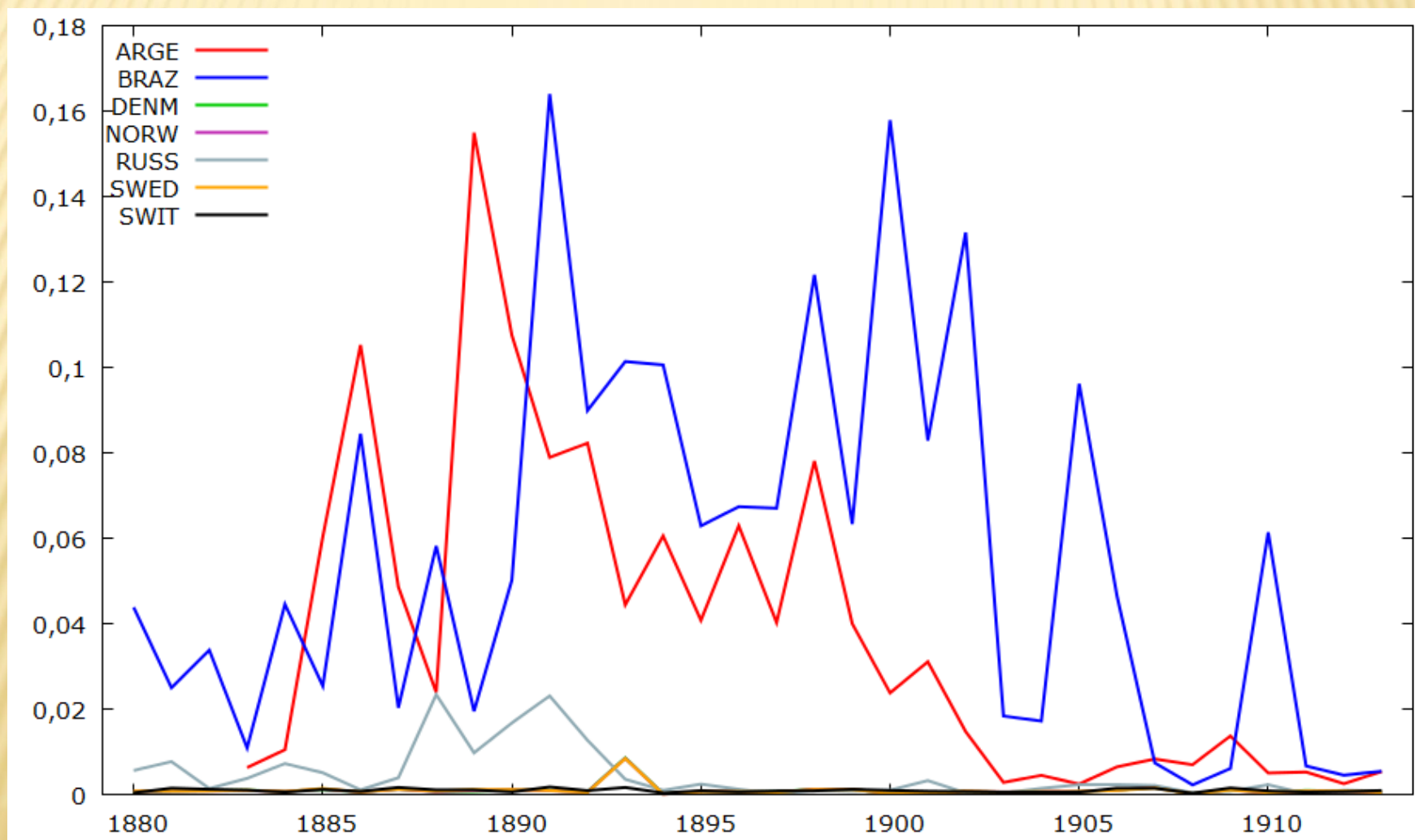
× Periferie:

- + Argentina, Mexiko, Brazílie...
- + Austrálie, Nový Zéland, asijské ekonomiky
- + Rakousko-Uhersko, Německo, Itálie, Španělsko, Portugalsko, Rusko, Švýcarsko, skandinávské státy
- + Kanada, USA...

VÝVOJ SMĚNNÝCH KURZŮ PERIFERIE (K UK)

3. 1800 – 2014: DVOURYCHLOSTNÍ EVROPA

EUROPIIGS:

- PORTUGALSKO
- IRSKO
- ITÁLIE
- ŘECKO
- ŠPANĚLSKO

ZLATÝ STANDARD PIGS*

- PORTUGALSKO
- ITÁLIE
- ŘECKO
- ŠPANĚLSKO

*IRSKO VZNIKLO AŽ PO
ROZPADU ZS

CHCETE VIDĚT ZLATÉ PRASÁTKO?

ZLATÍ PIGS

× ŘECKO

- + Připojilo se k ZS v lednu 1885
- + Opustilo ZS v září 1885
- + Důvod? Vládní deficity!
- + Nový vstup 1910

ZLATÍ PIGS

× ITÁLIE

- + 1883-1894

- + 1894 – 1902 dirty floating, stínovala ZS

× PORTUGALSKO

- + 1854 – 1891

- + Domácí politická nestabilita, stínování ZS

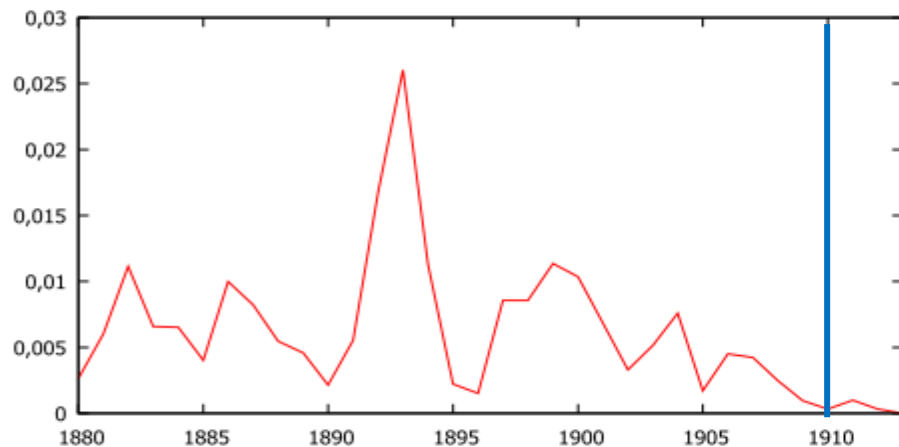
× Španělsko

- + 1874-1883

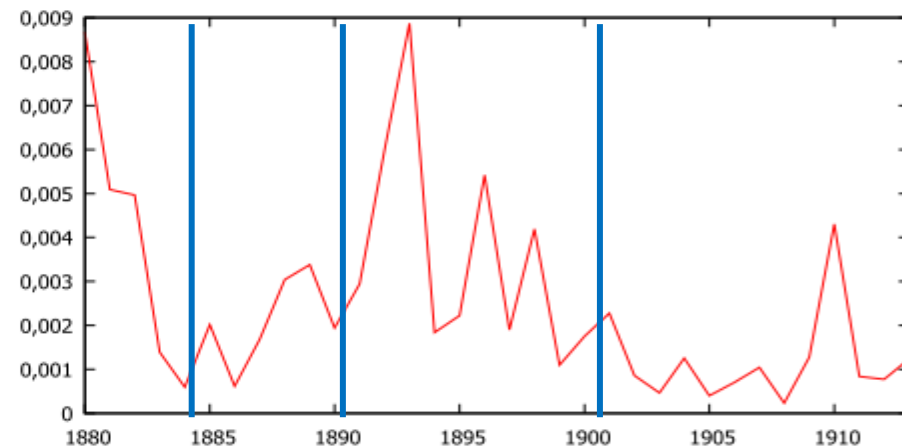
- + Fix k britské libře → stínovalo ZS

VÝVOJ SMĚNNÝCH KURZŮ PIGS - UK

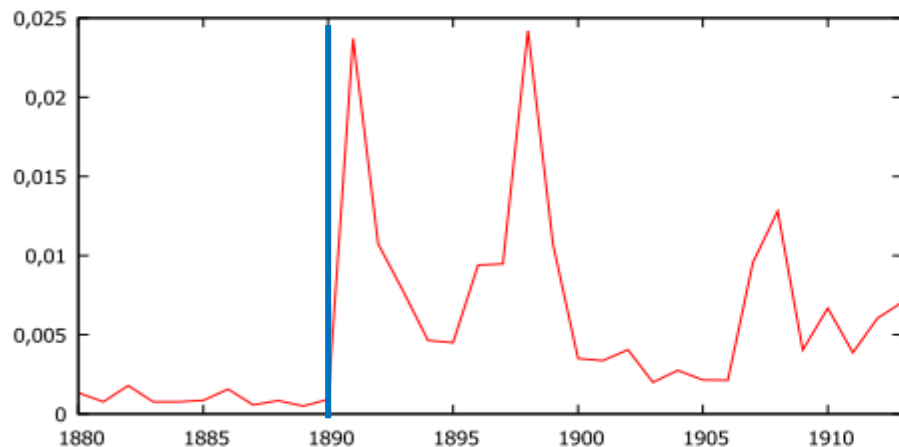
GREE

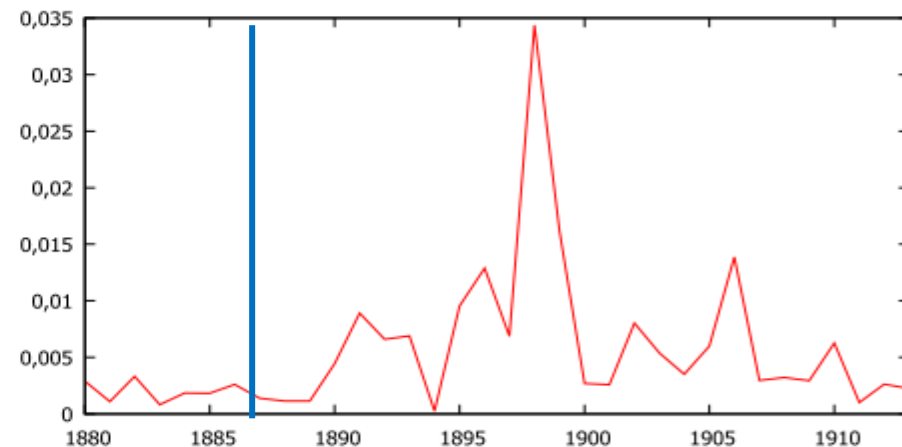
ITAL

PORT

SPAI

PROBLÉMY PERIFERIE

Finančně
zaostalé země

Musí si půjčovat v
zahraníčí

Postrádají důvěru
→ vyšší i než i_{GOLD}

Díky ZS
přístup na
finanční trhy
za i_{GOLD}

Pokud externí šoky (např. ceny
komodit) či šoky domácí → kapitál
neteče do země → měnová a dluhová
krize

+Řecko
1893
😊

Španělsko 1882

Rusko 1885

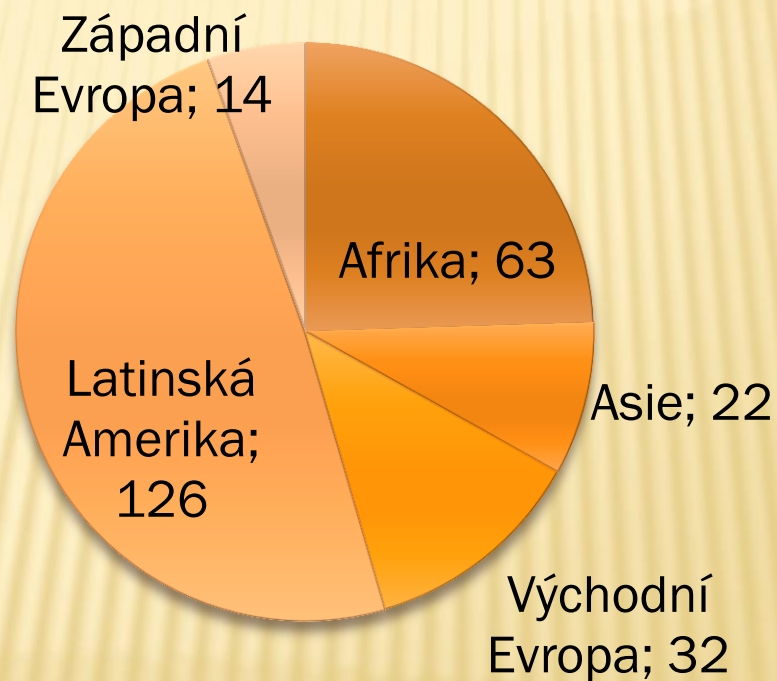

Portugalsko 1890

BONUS: POHÁDKA O ŘECKÝCH BANKROTECH

Státní bankroty 1824 - 2004

5 ŘECKÝCH BANKROTŮ

- Řecko během 184 let státní samostatnosti strávilo 90 let ve státním bankrotu
- Zažilo celkem 5 bankrotů, během současné krize de facto zbankrotovalo, oficiální stav je jen formální
- Historie bankrotů však sahá už do antiky – řecké městské státy zaznamenaly pravděpodobně první bankrot v roce 377 př. Kr., kdy 13 polys nebylo schopno splatit půjčku na delfský chrám a věřitelé museli odepsat 80 % jistiny.

❖ Bankrot č. 1: rok 1826

- v letech 1821-1830 válčilo Řecko s Osmanskou říší (Turecko), v roce 1824 a 1825 si půjčuje na londýnské burze kapitál na financování války, která přechází v občanskou válku → Řecko není schopné splácet úroky → BANKROT

❖ Bankrot č. 2: rok 1843

- Řecko je už samostatné království, prostředky na vybudování vlády a armády si půjčuje od Francie, Británie a Ruska
- Jediné příjmy však má ze zemědělství, zemědělci se však sami zadlužují → cyklus dluhů → 1843 Řecko zastavilo platby → **věřitelé požadují reformy (!)** → BANKROT

❖ **Bankrot č. 3: rok 1860**

- Řecko nesplácí dluhy → Anglie a Francie okupují přístav Pireau, nakonec uvolní další půjčku → Řecko opět upadne do platební neschopnosti → **BANKROT**
- 1867 snížení dluhu, emise nových dluhopisů

Bankrot č. 4: rok 1893

- Řecku finanční trhy nevěří, vláda závisí na centrální bance (!)
- Po Berlínském kongresu (Německo, Francie a Británie řeší hospodářskou krizi 1877 – 1888) velmoci Řecku opět půjčují kvůli vybudování armády
- **BANKROT**
- V roce 1898 je zřízena **Komise na management řeckého dluhu** (kontroluje např. výběr daní) → Řecko prochází reformami (!)

❖ **Bankrot č. 5: období 1932 – 1964**

- drachma v roce 1932 opouští zlatý standard, 50 % deprecie
- Řecko neúspěšně žádá o půjčku → vyhláší jednostranný BANKROT
- Po nacistické okupaci je Řecko prakticky zničeno
- Následuje občanská válka

❖ **Bankrot č. 6: 1981 – dosud aneb bankrot, o kterém nikdo nechce slyšet**

- Kořeny ve vládě A. Papandreua (otec premiéra J. Papandreua), během jehož vlády – vlády socialistické strany PASOK - krize vyvrcholila) – před jeho nástupem byl státní dluh Řecka „jen“ 22 % HDP → 1990 už 90,1 % a 1996 dokonce 112,2 % HDP.
- Zvýšila se prudce životní úroveň a zhoršil se ekonomický stav země, došlo k nárůstu byrokracie.

jádro

G < 10%
HDP

BÚ+

periferie

G < 10%
HDP

BÚ-

Řecko

G

deficity

„WE SHALL ANSWER THEIR DEMANDS FOR A GOLD STANDARD BY SAYING TO THEM, YOU SHALL NOT PRESS DOWN UPON THE BROW OF LABOR THIS CROWN OF THORNS. YOU SHALL NOT CRUCIFY MANKIND UPON A CROSS OF GOLD.“

W. J. BRYAN

